

Samen kunnen we het maken!

**Beleidsplan Wmo 2008 - 2011
Gemeente Ouderkerk**

*Dit beleidsplan is behandeld door de commissie W&O
op 8 april 2008 en vastgesteld door
de raad op 24 april 2008.*

Inhoudsopgave

Voorwoord	pagina	5
Inleiding		6
1. Introductie op de Wmo; het rijksbeleid		7
1.1. Aanleiding		7
1.2. De toekomst van de Wmo en de rol van de gemeente		7
1.3. Doel en uitgangspunten van de Wmo		7
1.4. Wettelijke taken van de gemeenten		8
2. De Wmo in Ouderkerk		9
2.1. Algemene kenmerken van de gemeente Ouderkerk		9
2.2. Demografische ontwikkelingen en trends		9
2.3. De gemeentelijke uitgangspunten		10
2.3.1. Kwaliteit van leven		10
2.3.2. Een veranderende rol voor burgers, organisaties en gemeente		11
2.3.3. Visie op burgerparticipatie		12
3. Herijking van beleid		14
3.1. Integraal beleid		14
3.2. De prestatievelden in samenhang		14
3.2.1. Prestatieveld 1 en 4 – De burger in het algemeen		15
3.2.2. Prestatieveld 2 – De jeugd		15
3.2.3. Prestatieveld 3, 5 en 6 – De zorgvragende burger		15
3.2.4. Prestatieveld 7, 8 en 9 – De kwetsbare burger		16
3.3. Hoe nu verder?		16
3.3.1. Prioriteiten en jaarthema's		16
3.3.2. Werkwijze		17
4. Verantwoording en kwaliteitsbewaking		18
4.1. Openbaarheid van gegevens		18
4.2. Horizontale verantwoording		18
4.3. Kwaliteitsbewaking en voortgang		18
5. Financiën		19
5.1. Kaders		19
5.2. Budgetten		19
5.3. Geld volgt beleid		19
5.4. Meerjarenbegroting		19
5.4.1. Prestatieveld 1 – Leefbaarheid en sociale samenhang		19
5.4.2. Prestatieveld 2 – Preventieve ondersteuning jeugd		20
5.4.3. Prestatieveld 3 – Informatie, advies en cliëntondersteuning		20
5.4.4. Prestatieveld 4 – Mantelzorg en vrijwilligers		20
5.4.5. Prestatieveld 5 en 6 – Bevorderen deelname en individuele voorzieningen		20
5.4.6. Prestatieveld 7 t/m 9 – Maatschappelijke opvang, (O)GGZ en verslavingsbeleid		20
5.4.7. Totaal van de prestatievelden		21

Bijlagen		23
Bijlage 1	Prestatieveld 1 - Leefbaarheid en sociale samenhang	25
Bijlage 2	Prestatieveld 2 - Preventieve ondersteuning jeugd	27
Bijlage 3	Prestatieveld 3 - Informatie, advies en cliëntondersteuning	29
Bijlage 4	Prestatieveld 4 - Mantelzorg en vrijwilligers	31
Bijlage 5	Prestatieveld 5 en 6 - Bevorderen deelname en individuele voorzieningen	33
Bijlage 6	Prestatieveld 7 t/m 9 - Maatschappelijke opvang, (O)GGZ en verslavingsbeleid	35

Voorwoord

Voor u ligt het meerjarenbeleidsplan Wmo voor de gemeente Ouderkerk. Dit beleidsplan is op een bijzondere wijze tot stand gekomen, namelijk in nauwe samenwerking tussen de gemeenten Ouderkerk en Nederlek. Beide gemeenten hebben op hoofdlijnen dezelfde uitgangspunten geformuleerd wat onder andere tot stand gekomen is door de gezamenlijk commissievergaderingen, ambtelijke en bestuurlijke overlegvormen. Deze inzet heeft geleid tot een inhoudelijke verrijking en efficiency.

Tevens zijn bij de totstandkoming van dit beleidsplan de Wmo-raden van beide gemeente betrokken evenals een groot aantal organisaties dat de diverse (thema)bijeenkomsten heeft bijgewoond. Ik spreek mijn waardering uit voor deze mensen die een grote inzet geleverd hebben naast hun bestaande werkzaamheden of bezigheden. De input van deze mensen heeft bijgedragen aan een beter beeld van de huidige situatie en zienswijze voor de toekomst.

Maar deze mensen en organisaties zijn ook hard nodig om de Wmo in onze gemeente tot een succes te maken. Het is daarom prettig te zien en te ervaren dat veel mensen en organisaties hun betrokkenheid tonen en bereid zijn hun steentje bij te dragen. Want alleen 'Samen kunnen we het maken!'.

N. Dogterom
Wethouder

Inleiding

De gemeente Ouderkerk heeft in 2007 de Wmo beleidsarm ingevoerd en heeft zich in eerste instantie gericht op de wettelijke taken die vanuit de AWBZ zijn overgeheveld naar de gemeente. De gemeente werd daarmee verantwoordelijk voor het verstrekken van de Wmo-voorzieningen als de hulp bij de huishouding en de voormalige Wvg-voorzieningen. Vanuit deze verantwoordelijkheid is o.a. het Wmo-loket geopend zodat burgers voor informatie, advies en ondersteuning bij de aanvragen bij de gemeente terecht konden. Tevens kreeg in dit jaar de burgerparticipatie vorm met het instellen van de Wmo-raad.

De Wmo is te veel omvattend om deze in een kort tijdsbestek in te voeren en daarom hanteert de gemeente een gefaseerde invoering. Na de beleidsarme invoering in 2007 is gestart met het opstellen van het meerjaren beleidsplan Wmo. Om de 'rode draad' te vinden zijn diverse voorbereidende notities opgesteld, zoals de Discussienota en de Algemene beleidskaders. Na het denkkader te hebben vastgesteld, is begonnen met een interne en externe inventarisatie en zijn er themabijeenkomsten georganiseerd voor het maatschappelijk middenveld.

Ondanks dat de Wet maatschappelijke ondersteuning een nieuwe wet is, is er een duidelijke relatie te zien met bestaande beleidsvelden. Deze relatie wordt met name in hoofdstuk 3 en de bijlagen aangegeven en waar nodig toegelicht.

In verband met de gefaseerde invoering legt de gemeente Ouderkerk een prioriteit bij de prestatievelden 2 (Jeugd) en 4 (mantelzorg en vrijwilligers). Op het gebied van jeugdbeleid zijn momenteel veel ontwikkelingen gaande waar wij als gemeente op moeten en willen inspelen. De mantelzorgers en vrijwilligers zijn van essentieel belang binnen de Wmo. De Wmo geeft immers aan dat – indien de cliënt niet zelf de regie of zorg kan uitvoeren – er allereerst een beroep wordt gedaan op de directe mensen in zijn omgeving. Mantelzorgers en vrijwilligers spelen daarin een belangrijke rol. Deze prestatievelden zullen de komende jaren veel aandacht krijgen als het gaat om nieuw of aanvullend beleid.

Kortom de gemeente Ouderkerk staat voor een grote uitdaging. Maar niet alleen de gemeente, de Wmo kan slechts een succes worden als ook burgers, verenigingen en instellingen een actieve bijdrage leveren aan deze ambities!

1. Introductie op de Wmo

Inleiding

Sinds 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van kracht. De Wmo is een nieuwe wet, bestaande uit de voormalige Wet Voorziening Gehandicapten (WVG), de Welzijnswet, delen van de algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) namelijk de huishoudelijke zorg en een aantal subsidieregelingen – en de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Het doel van de wet is dat mensen zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en actief kunnen deelnemen aan de samenleving ('meedoen')¹.

1.1. Aanleiding

De Wmo is een antwoord van de regering op de vragen waarmee de samenleving als gevolg van demografische, sociaal-culturele en sociaal-economische ontwikkelingen de komende jaren wordt geconfronteerd². De Wmo geeft antwoord op drie belangrijke vraagstukken:

Kostenbeheersing

De demografische ontwikkelingen zorgen o.a. voor een toenemende vergrijzing waardoor de zorgvragen eveneens zullen toenemen. Dit zou kunnen leiden tot een onaanvaardbare en onbetaalbare druk op de Algemene Wet Bijzonder Ziektekosten (AWBZ).

Verantwoordelijkheid van de burger(s)

De wet beoogt een omslag in denken en handelen van diverse partijen. De burger neemt verantwoordelijkheid voor het regelen van zaken die nodig zijn om te participeren. Zonder de inzet van burgers, mantelzorgers en vrijwilligers kunnen de vraagstukken van onze samenleving niet worden opgelost. In plaats van te denken in termen als 'zorgplicht' wordt gesproken over het 'compensatiebeginsel'. Dit houdt in dat de burger eerst zelf het initiatief dient te nemen om zijn zorg te regelen eventueel met behulp van zijn omgeving en pas waar dit niet mogelijk is een beroep doet op de overheid.

Verantwoordelijkheden overheden

De Wmo gaat uit van een moderne sturingsrelatie tussen rijk en gemeenten, met meer beleidsruimte voor gemeenten en de nadruk op lokale verantwoording. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid de Wmo breed in te vullen (zie hiervoor de 9 prestatievelden). De gemeente dient de burgers te betrekken bij de totstandkoming van dit beleid en hierover verantwoording af te leggen aan de burgers.

1.2. De toekomst van de Wmo en de rol van gemeente

De Wmo is een zogenaamde 'aanbouwwet'. De regering heeft het voornemen in de toekomst ook andere functies van de AWBZ naar de Wmo over te hevelen. Zij denkt daarbij voor de volgende kabinetsperiode aan de functies ondersteunende en activerende begeleiding³. Ook beoogt de regering dat de gemeenten niet zelf de uitvoering van het maatschappelijk ondersteuningsbeleid ter hand moeten nemen. Zij is van mening dat private partijen vaak de noodzakelijke ervaring en kwaliteit hebben voor een goede uitvoering. Dit betekent dat de gemeenten meer particuliere initiatieven zullen moeten ondersteunen en een regiefunctie moeten gaan vervullen.

1.3. Doelen en uitgangspunten van de Wmo

Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'. Dit betekent dat iedereen zijn huishouden kan voeren, zich kan verplaatsen in en rond huis, zich binnen zijn gemeente kan verplaatsen en daardoor sociale contacten kan onderhouden. De gemeente heeft de verplichting om de burger te compenseren daar waar er beperkingen zijn. Dit betekent overigens niet dat alleen de

¹ Memorie van toelichting, pag. 6

² Memorie van toelichting, pag. 2

³ Memorie van toelichting, pag. 12

gemeente hiervoor verantwoordelijk is; de burger zelf heeft terdege een verantwoordelijkheid om allereerst zelf initiatieven te nemen en te kijken welke mogelijkheden er in zijn omgeving zijn.

Dit wordt in de Wmo het compensatiebeginsel genoemd, waarvoor de verantwoordelijkheid bij de gemeenten wordt gelegd⁴. Voor veel mensen is deelnemen aan de samenleving en zich inzetten voor anderen een vanzelfsprekendheid. Maar soms lukt dat meedoen niet op eigen kracht. Dat kan zijn omdat burgers de weg niet weten, de regie kwijt zijn, kinderen/jongeren die problemen hebben met het opgroeien of opvoeden of vanwege een beperking niet (geheel) in staat zijn de dingen zelf te organiseren.

De uitgangspunten van de Wmo richten zich op het herstellen van de zelfredzaamheid van de burger evenals het ondersteunen van burgers bij hun deelname of bijdrage aan de samenleving. De regering wil het 'meedoen' op een andere manier regelen; een manier waarbij een krachtige, sociale structuur nodig is waar zelforganisatie, maatschappelijke bindingen en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen.

1.4. Wettelijke taken van de gemeenten

De Wmo is een kaderwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet dienen uit te voeren. In de wet zijn negen prestatievelden genoemd en een aantal procesverplichtingen. Om aan de doelstellingen van de wet tegemoet te komen is de gemeente verplicht voor 1 januari 2008 een vierjarenbeleidsplan Wmo vast te stellen waarin wordt aangegeven⁵:

- Wat de gemeentelijke doelstellingen zijn voor de negen prestatievelden.
- Hoe de gemeente samenhangend beleid uitvoert.
- Welke resultaten de gemeente wenst te behalen.
- Hoe de kwaliteit wordt gewaarborgd van de uitvoering van de maatschappelijke ondersteuning.
- Welke maatregelen er worden genomen om de keuzevrijheid te bevorderen voor degenen aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend.

De Wmo stelt daarnaast een aantal procesverplichtingen⁶:

- Het opstellen van een vierjaarlijks beleidsplan.
- De burgers betrekken bij de totstandkoming van het beleid.
- Adviesrecht over conceptbeleidsplan door de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.
- Het verantwoorden van het beleid en de resultaten aan de burgers.
- Aanleveren van de prestatiegegevens aan het ministerie.
- Het opstellen van een Wmo-verordening.
- De tevredenheid van burgers onderzoeken die gebruik maken van de maatschappelijke ondersteuning.

⁴ Website www.beleidsplan.nl, Wat verandert er door de Wmo?

⁵ Handreiking Wmo, pag. 17 .e.v.

⁶Wetstekst Wmo

2. De Wmo in Ouderkerk

2.1. Algemene kenmerken van de gemeente Ouderkerk

De gemeente Ouderkerk heeft twee dorpskernen met een sterk dorps karakter. De dorpskernen Gouderak en Ouderkerk aan den IJssel beschikken over een redelijk aantal voorzieningen. De buurtschap Lageweg heeft weinig inwoners en mede daardoor weinig voorzieningen. De dorpskern Ouderkerk aan den IJssel is van oorsprong een schippersdorp doordat het gelegen is aan de Hollandse IJssel, maar ook agrarische activiteiten hebben altijd een belangrijke plaats ingenomen. Vanuit de historie staat de kern Gouderak bekend als een ontginningsdorp met een oriëntatie op het dorp Moordrecht. Zowel Gouderak als Ouderkerk aan den IJssel liggen bij een groot stedelijk gebied wat qua werkgelegenheid en economie veel mogelijkheden biedt. De gemeente grenst ook aan de rivier de Hollandsche IJssel en is omgeven door het mooie polder- en natuurlandschap van de Krimpenerwaard. Dit biedt voldoende mogelijkheden voor recreatie en ontspanning.

Onderzoek onder burgers⁷ heeft uitgewezen dat de kwaliteit van leven in de gemeente Ouderkerk erg hoog wordt gewaardeerd en men trots is op het dorp. Er is een breed en gemêleerd verenigingsleven⁸ dat door de gemeente en plaatselijke middenstand wordt ondersteund door middel van subsidie en sponsoring. Vele verenigingen richten zich op de sport- of vrijetijdsmarkt, maar daarnaast zijn er veel mensen actief vanuit (vrijwilligers)organisaties zoals de kerken, Rode Kruis, Zonnebloem of Stichting Welzijn Ouderen Ouderkerk. De sterke gemeenschapszin en het dorps karakter leveren dus ook een bijdrage aan de informele zorg voor ouders, kinderen en buurtgenoten. Veel mensen herkennen zichzelf niet als vrijwilliger of mantelzorger omdat zij deze taak als een vanzelfsprekendheid beschouwen.

Het breed gedragen dorpsgevoel levert een positieve bijdrage aan de sociale veiligheid. Aandacht wordt echter gevraagd voor de verkeersveiligheid. Met name de verbetering van fietspaden en de veiligheid voor fietsende schooljeugd op de dijk is een sterk aandachtspunt. Ook wordt gevraagd om nieuwe ontsluitingswegen, hetgeen de druk op de bestaande wegen wegneemt.

Om het dorp vitaal te kunnen houden, is het verbeteren van de winkelcentra en andere (zorg)voorzieningen een voorwaarde. Daarnaast wordt gezien dat de combinatie van wonen en zorg steeds belangrijker wordt om mensen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te kunnen laten wonen. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of (ex)psychiatrische patiënten. Ondanks dat het aantal ouderen niet sterk zal stijgen, is de verwachting dat er een toenemende vraag zal zijn op goede woon- en zorgvoorzieningen voor senioren.

2.2. Demografische ontwikkelingen en trends

Het inwoneraantal van de gemeente Ouderkerk is de laatste jaren licht gedaald. Met een inwoneraantal in 2006 van 8.105 is echter de verwachting dat we in 2015 een inwoneraantal van 8.742 behalen⁹. Op basis van deze prognose zal het aantal senioren (> 75 jaar) in absoluut aantal nagenoeg gelijk blijven. Het aantal jeugdigen zal met een kleine 200 jeugdigen toenemen tot ruim 2.150¹⁰.

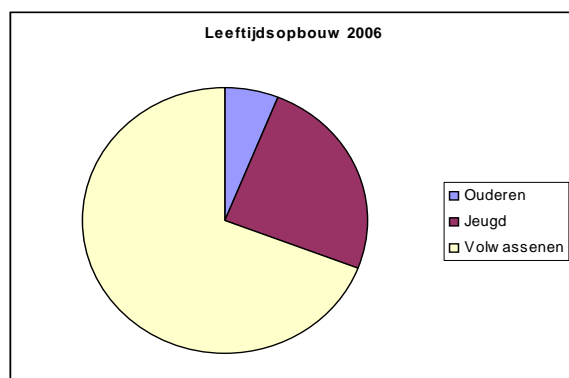
⁷ Dorpsvisie Gouderak en dorpsvisie Ouderkerk aan den IJssel & Lageweg

⁸ Gemeentegids Ouderkerk 2007

⁹ Regionaal Informatiesysteem Samenleving, www.ris-zh.nl

¹⁰ Regionaal Informatiesysteem Samenleving, www.ris-zh.nl

Tabel: overzicht Bevolkingsopbouw 2006

Landelijk is de tendens te zien van gezinsverdunding en jongeren die uit kleinere dorpen wegtrekken. Momenteel ziet de gemeente Ouderkerk ook deze tendens en is hier – ondanks de prognose uit het RIS – sterk alert op. Zij wil de jongeren en jongvolwassenen stimuleren binnen de gemeente te blijven wonen. Dit wil zij doen door het aanbieden van voldoende jeugdactiviteiten en ontmoetingsplekken waardoor jeugdigen op een prettige wijze kunnen opgroeien in de gemeente, door het verbeteren van het algemene voorzieningenniveau (zoals winkels, openbaar verover en werkmogelijkheden) en het vergroten van het aantal starterswoningen. Ook wordt binnen K5-verband gewerkt aan het vergroten van de werkgelegenheid zodat werken en wonen in deze regio beter samengaan. Met het uitvoeren van deze plannen wordt ingezet om op de korte termijn het aantal jeugdigen en jonge gezinnen te stabiliseren en op de langere termijn te laten toenemen.

Kenmerkend voor de gemeente Ouderkerk is de aanwezige gemeenschapszin. De gemeente heeft een sterk verenigingsleven, er worden vele activiteiten door en voor burgers georganiseerd en er is een groot aantal vrijwilligers en mantelzorgers actief. Ook de gemeente Ouderkerk dient er rekening mee te houden dat de bereidheid om er voor elkaar te zijn en waar nodig voor elkaar te zorgen niet langer vanzelfsprekend is. Tendensen als de vergrijzing van het vrijwilligersbestand en de kleiner wordende 'traditionele' sociale verbanden kunnen in onze gemeente eveneens een rol gaan spelen. Het is echter de ambitie om ook in de toekomst een gemeente te zijn waar de gemeenschapszin in voldoende mate aanwezig is. Hierbij zullen naast de bestaande instituties ook nieuwe verbanden (dicht bij de burger, op wijk- en buurtniveau) aangesproken moeten worden op hun verantwoordelijkheden¹¹.

2.3. De gemeentelijke uitgangspunten

De gemeente Ouderkerk wil een vitale plattelandsgemeente zijn; een gemeente waar burgers goed kunnen wonen en van de aanwezige (maatschappelijke) voorzieningen gebruik kunnen maken¹². De huidige karakters van beide dorpskernen wil de gemeente Ouderkerk behouden en waar mogelijk de sociale samenhang en betrokkenheid van burgers en maatschappelijk middenveld nog sterker maken. De belangrijkste uitgangspunten voor onze gemeente zijn:

- Mee kunnen (blijven) doen aan onze gemeenschap.
- Uitgaan van mogelijkheden in plaats van belemmeringen.
- Verantwoordelijkheid voor jezelf en voor de ander.
- Van aanbodgericht naar 'samen denken en samen doen'.

2.3.1. Kwaliteit van leven

De gemeente Ouderkerk kiest voor een brede invoering van de Wmo. Dat wil zeggen dat zij niet slechts de beperkingen van een individuele burger wil compenseren, maar dat iedere burger voldoende ontplooiings- en zelfrealisatiemogelijkheden heeft. Het gaat dan om gezond kunnen zijn, zorgen voor jezelf en voor de ander, kunnen werken, kunnen wonen, kunnen sporten en ontspannen, contacten aan kunnen gaan etc.

¹¹ Nederlek bouwt aan de toekomst

¹² Notitie Algemene Beleidskaders Wmo gemeente Ouderkerk

De ontplooiings- en zelfrealisatiemogelijkheden zeggen iets over de kwaliteit van leven in de gemeente Ouderkerk. Een mens kan zelf beslissen of en in welke mate hij deze mogelijkheden wil benutten. Er ligt een taak voor de burger zelf om deze kansen te grijpen. Al is het ook een taak van de overheid en (professionele) organisaties om de burger te stimuleren en waar mogelijk een duwtje in de goede richting te geven. Juist voor personen die niet geheel zelfstandig deze stap kunnen nemen, is het van belang dat anderen (burgers, maatschappelijk middenveld en overheid) hiervoor mogelijkheden en/of ondersteuning aanbieden.

2.3.2. Een veranderende rol voor burgers, organisaties en gemeente

Centraal in de Wmo staan de begrippen zelfredzaamheid en participatie. Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'. De gemeente draagt hierover de verantwoordelijkheid, maar hieraan liggen drie uitgangspunten aan ten grondslag.

Tabel: *Uitgangspunten rollen*

Uitgangspunt		Toelichting
1	De eigen verantwoordelijkheid van het individu	De burger is primair zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn leven. De gemeente dient algemene maatregelen te nemen om belemmeringen weg te nemen.
2	Wederzijdse ondersteuning in sociale netwerken	Burgers ondersteunen elkaar via allerlei sociale verbanden. De burger heeft dus ook een verantwoordelijkheid om - naar vermogen - beschikbaar te zijn voor mensen in de omgeving. De gemeente stimuleert en faciliteert dit zonedig.
3	Het vangnet van de gemeente	De gemeente biedt een vangnet via individuele voorzieningen als burgers het niet redden, ondanks eigen inzet en sociale steun.

Bovengenoemde uitgangspunten geven aan dat ook burgers, netwerken en organisaties verantwoording dragen en een rol vervullen binnen de Wmo. De Wmo kan alleen een succes worden als iedereen zich bewust is van zijn of haar (veranderende) rol en een actieve bijdrage levert.

De participerende burger

Uitgangspunt binnen de Wmo is het aanspreken van de eigen of collectieve kracht. De burger staat zelf aan het roer van zijn leven en weet zich hierbij gesteund door mensen die nauw met hem verbonden zijn. Op deze manier neemt de Ouderkerkse burger zijn verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor zijn omgeving.

In de gemeente Ouderkerk is een sterke sociale samenhang. Dit is o.a. merkbaar in het sterk georganiseerde verenigingsleven. Vele vrijwilligers zijn actief met de organisatie van activiteiten die de kwaliteit van leven ten goede komen.

Maar participerend burgerschap houdt ook in dat er een sterke wisselwerking is tussen burgers, gemeente of andere organisaties. De gemeente zal in plaats van aanbodgericht steeds meer vraaggericht gaan werken. Het zijn de burgers zelf die hun omgeving het beste kennen, weten waaraan behoefte is in een wijk, waar onveilige plekken zijn of welke groepen in de wijk weinig aandacht krijgen. De participerende burger neemt nieuwe initiatieven en vraagt waar nodig de steun van het maatschappelijk middenveld en de overheid bij de realisatie hiervan.

Het organiserend maatschappelijke middenveld

De rol van het maatschappelijk middenveld is het organiseren van activiteiten, het signaleren van ontwikkelingen, het signaleren van probleemsituaties, het bieden van werkgelegenheid, het organiseren van ontmoetingsmogelijkheden etc. Kortom ook van het maatschappelijke middenveld wordt verwacht dat zij vraaggericht gaat werken en zelfs waar mogelijk een actieve bijdrage van de burger vraagt. Dit heeft ook direct gevolgen voor de relatie tussen de gemeente en desbetreffende organisaties.

Het maatschappelijk middenveld is erg breed. Dit kunnen de (professionele) welzijnsorganisaties zijn zoals woon- en zorgcentra en de Stichting Welzijn Ouderen Ouderkerk, de vrijwilligersorganisaties zoals sport- en muziekverenigingen, Rode Kruis, Zonnebloem, (diaconieën van) kerken, scholen, bedrijfsleven of middenstand. Met elkaar realiseren zij een compleet aanbod van voorzieningen

waardoor iedere burger mogelijkheden heeft om te kunnen wonen, werken en leven binnen onze gemeentegrenzen. Verenigingen, instellingen en bedrijven werken samen aan het in stand houden van de ontplooiingsmogelijkheden.

De regisserende overheid

De rol van de lokale overheid biedt ruimte aan initiatieven van burgers. Maar daarnaast is er een taak weggelegd om een krachtig maatschappelijk middenveld te organiseren waarop burgers een beroep kunnen doen. De rol van de overheid verschuift veel meer van beleidsbepalend en organiserend naar stimulerend, regisserend en faciliterend. In plaats van dat de overheid oplossingen biedt aan maatschappelijke vraagstukken, wordt in samenwerking met burgers en maatschappelijk middenveld gezocht naar passende oplossingen. Daarvoor brengt de gemeente waar nodig partijen bij elkaar, probeert bruggen te slaan en zoekt zij aansluiting bij de bestaande lokale mogelijkheden. De gemeente doet lokaal wat zij kan of sluit aan bij regionale initiatieven daar waar het onze lokale mogelijkheden overstijgt.

De Wmo gaat er expliciet vanuit dat de gemeente voornamelijk de regisseursrol op zich neemt en de uitvoering overlaat aan anderen. Deze rol houdt in dat de gemeente steeds meer in overleg doelen stelt en samenwerking en ontwikkelingen op gang brengt. Daar waar nodig zal de gemeente sturend optreden, zoals bij de aanbesteding van voorzieningen en/of om een bepaald aanbod of kwaliteit van aanbod te kunnen waarborgen.

De gemeente is hierbij slechts één van de spelers samen met de burgers en organisaties als woningcorporaties, welzijnsinstellingen, verenigingen en bedrijfsleven. De ontwikkelingen als individualisering, toename van twee werkende ouders, gezinsverdunding en vergrijzing dagen ons uit gezamenlijk aan de slag te gaan.

2.3.3. Visie op burgerparticipatie

Binnen de Wmo wordt nadrukkelijk aangegeven dat burgers bij de voorbereiding van het beleid betrokken moeten worden en de gelegenheid krijgen voorstellen voor beleid te doen¹³. Binnen deze kaders heeft de gemeente veel vrijheid de wijze van burgerparticipatie vorm te geven. Hierbij wordt veelal uitgegaan van de participatieladder die de verschillende niveaus van participatie beschrijft¹⁴.

Tabel: Participatieladder

Informeren	Consulteren	Adviseren	Coproduceren	Meebeslissen
Politiek en bestuur houden burgers op de hoogte van genomen beslissingen. Burgers leveren geen input.	Politiek en bestuur bepalen beleidsrichting. Burger is gesprekspartner. Resultaten zijn niet-verbindingende bouwstenen voor beleid.	Politiek en bestuur laten burgers problemen en oplossingen formuleren. Ideeën hebben volwaardige rol in beleidsontwikkeling.	Politiek, bestuur en betrokkenen komen samen probleemagenda en oplossingen overeen. Politiek verbindt zich aan oplossingen bij de uiteindelijke besluitvorming.	Politiek en bestuur laten de besluitvorming over aan de burgers. Politiek neemt resultaten over, na toetsing aan specifieke randvoorwaarden.

De gemeente Ouderkerk heeft door het instellen van een Wmo-raad gekozen voor een structurele vorm van burgerparticipatie. Deze raad bestaat uit maximaal negen burgers die een bepaalde doelgroep of organisatie vertegenwoordigen en daarmee de belangen behartigen van de burgers. De Wmo-raad wordt gezien als een participatieorgaan van het college van burgemeester en wethouders en kan gevraagd en ongevraagd het college informeren, consulteren en adviseren.

Met de veranderende samenleving - zoals genoemd in paragraaf 2.2. - wil de gemeente burgerparticipatie steeds meer vorm geven. Zij wil gebruik maken van de krachten vanuit de samenleving, initiatieven van burgers stimuleren en zal dus op zoek moeten gaan naar deze initiatieven. Dat betekent dat er steeds meer een verschuiving zal gaan plaatsvinden naar het coproduceren met burgers.

¹³ Wmo, artikel 11

¹⁴ Bron: <http://soc.kuleuven.be/io/participatie/ned/index.htm>

Daarnaast blijven de huidige (algemene) mogelijkheden voor burgerparticipatie bestaan. Zo kunnen burgers zich altijd tot de gemeente richten, kunnen zij gebruik maken van het inspraakrecht bij de raad- en commissievergaderingen en kan ook de gemeente ervoor kiezen in incidentele gevallen het contact met burgers en/of het maatschappelijke middenveld op te zoeken.

3. Herijking van beleid

3.1 Integraal beleid

Met de Wmo wil de gemeente Ouderkerk een integrale vorm van maatschappelijke ondersteuning mogelijk maken. Daarvoor is een krachtige sociale structuur nodig waarin zelforganisatie, maatschappelijke binding en eigen verantwoordelijkheid een belangrijke plaats innemen. Om dit te kunnen bewerkstelligen, is een samenhangend beleid nodig op terreinen als wonen, welzijn, openbare orde & veiligheid en andere aanverwante beleidsterreinen.

Met de dorpsvisies is al een eerste stap gemaakt om vanuit een integrale visie te kijken naar onze dorpen. De dorpsvisies richten zich ondermeer op aspecten als woningbouw, recreatie, veiligheid en het verenigingsleven. De gemeente Ouderkerk wil samen met haar burgers hier meer invulling aangeven, heeft daarom per dorpskern een stuurgroep geïnstalleerd en vanaf 2008 wordt een start gemaakt met diverse projectgroepen om uitvoering te geven aan de dorpsvisies.

Tabel: bestaand beleid gerangschikt naar de negen prestatievelden

Prestatieveld		Beleidssterreinen
1	Leefbaarheid en Sociale samenhang	Openbare orde en veiligheid Subsidiebeleid Structuurvisie Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
2	Preventieve ondersteuning jeugd	Jeugdbeleid Onderwijsbeleid Gezondheidsbeleid
3	Informatie, advies en cliëntondersteuning	
4	Mantelzorgers en vrijwilligers	Vrijwilligersbeleid
5	Bevorderen deelname	Ouderenbeleid
6	Verlenen individuele voorzieningen	Verstrekkingsbeleid Wmo-voorzieningen Wet werk en Bijstand Schuldhelpverlening
7	Maatschappelijke opvang	Gezondheidsbeleid Verslavingsbeleid jeugd
8	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	Gezondheidsbeleid
9	Verslavingsbeleid	Verslavingsbeleid jeugd Jeugdgezondheidsbeleid

De komst van de Wmo heeft het werken aan integrale beleidsontwikkeling nog meer gestimuleerd en versterkt. Maar ook in de uitvoering dient de gemeente hier integraal vorm aan te geven en dit zal zowel intern als extern een aantal gevolgen hebben. Intern vraagt dit een omslag in denken, dient er buiten de eigen en bestaande paden gedacht en gehandeld te worden en zal afstemming nodig zijn. Ook voor externe partijen uit het maatschappelijke middenveld zal een aantal veranderingen zichtbaar zijn. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in:

- Een veranderende subsidierelatie.
- Het maken van prestatieafspraken.
- Het afleggen van (resultaat)verantwoording.

3.2. De prestatievelden in samenhang

In de bijlagen staan de afzonderlijke prestatievelden beschreven en wordt ondermeer ingegaan op de ambitie, doelstelling, stand van zaken e.d. Naast de afzonderlijke prestatievelden is echter veel samenhang te zien tussen bepaalde prestatievelden. In deze paragraaf beschrijven we de samenhangende prestatievelden met vervolgens een korte toelichting op doelstellingen en speerpunten.

3.2.1. Prestatieveld 1 en 4 – De burger in het algemeen

De prestatievelden 1 en 4 richten zich grotendeels op rollen en situaties die op iedere burger van toepassing kunnen zijn. Het rijke verenigingsleven zorgt voor een sterke sociale samenhang en een groot aantal vrijwilligers, elke burger woont in een buurt of wijk en heeft daar dus dagelijks mee te maken. Ook kan elke burger zich geplaatst zien voor de zorg voor een familielid, kennis of goede buur. De gemeente Ouderkerk heeft de ambitie uitgesproken een gemeente te willen zijn waar het aantrekkelijker wonen wordt of aantrekkelijk wonen is voor jong tot en met oud. Zij wil de mantelzorgers beter informeren en ondersteunen alsmede burgerinitiatieven en het vrijwilligerswerk (blijven) stimuleren.

Met deze ambitie voor ogen heeft de gemeente Ouderkerk als voornaamste doelstelling de betrokkenheid en verantwoordelijk van burgers voor elkaar en voor de wijk te versterken en een sluitend voorzieningenaanbod te creëren. Daarnaast wil zij (verder) werken aan het dorpsgericht werken, beter inzicht krijgen in het aantal en de vraag van mantelzorgers, werken aan het opzetten van een goede voorziening van informatie, advies en ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwilligers en haar waardering voor deze mensen meer zichtbaar maken.

Nieuwe speerpunten voor de komende beleidsperiode zijn:

- Werken aan het behoud van de bestaande verbanden en zoeken naar nieuwe vormen van sociale verbanden.
- Het uitbreiden van het dorpsgericht werken. Hiervoor wordt vanaf 2008 een aantal projecten opgestart.
- Het realiseren van een lokaal ondersteuningspunt voor zowel de mantelzorgers als de vrijwilligers(organisaties).
- Werken aan de verbreding van het Wmo-loket voor mantelzorgers en vrijwilligers.
- Het benutten van de mogelijkheden van de maatschappelijke stages.

3.2.2. Prestatieveld 2 – De jeugd

Binnen prestatieveld 2 gaat het specifiek om jongeren die een verhoogd risico tot uitval hebben. De gemeente Ouderkerk wil voor alle jongeren gunstige omstandigheden creëren zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige deelnemers aan onze maatschappij.

T.a.v. de jeugd is er op deelterreinen beleid ontwikkeld, al wil de gemeente dit meer in samenhang gaan zien met de verschillende beleidsterreinen. De voornaamste doelstellingen voor de komende jaren zijn het verbeteren van de afstemming en samenwerking tussen de verschillende overlegvormen, het vergroten van de toegankelijkheid en samenwerking met regionale organisaties en sneller mogelijke problemen bij jongeren (integraal) oppakken. Ook is er duidelijk behoefte aan (aanvullende) vrijetijdsvoorzieningen en aan een betere voorziening voor informatie, advies en ondersteuning.

De bestaande activiteiten of diensten binnen het jeugdbeleid worden voortgezet, zoals de realisatie van de jongerenontmoetingsplekken en het centrum voor Jeugd en Gezin, de jongerenwerker, deelname aan de (zorg)netwerken en het regionale project SOS (Samen Oppakken van Signalen). Als nieuwe of aanvullende speerpunten staan centraal:

- Het (uit)bouwen van en de samenwerking tussen (lokale en regionale) organisaties.
- Onderzoek naar de behoefte aan (aanvullende) vrijetijdsvoorzieningen van de jeugd.
- Het uitbouwen van de preventieve activiteiten, zoals de kwalificatieplicht binnen het onderwijs en het stimuleren van initiatieven van ervaringsuitwisselingen tussen ouders.
- Het vormgeven van de jeugdparticipatie.

3.2.3. Prestatieveld 3, 5 en 6 – De zorgvragende burger

De gemeente wil de zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname van burgers bevorderen. Voor sommige burgers is het echter minder vanzelfsprekend om deel te nemen aan de maatschappij en vragen hierbij direct of indirect ondersteuning. De gemeente wil binnen de Wmo het 'inclusief beleid' vormgeven, waardoor ook burgers met een beperking gebruik kunnen maken van de gewone algemene voorzieningen. Dit inclusief beleid vraagt nog de nodige aandacht en de gemeente wil hierin een regiefunctie gaan vervullen. Met de beleidsarme invoering in 2007 is inmiddels al wel gewerkt aan de informatievoorziening ten aanzien van en het verstrekken van individuele voorzieningen.

De belangrijkste doelstellingen zijn om meer inzicht te krijgen in de vragen alsmede de omvang van het aantal burgers met een beperking, te werken aan de acceptatie van deze burgers, hen de gelegenheid te bieden zelfredzaam te zijn en de dienstverlening te verbeteren. Daarvoor zal er een breed Wmo-loket nodig zijn waar burgers met al hun vragen terecht kunnen en waarnodig zij een 'warme' doorverwijzing krijgen.

De gemeente Ouderkerk heeft daarom een aantal nieuwe speerpunten benoemd voor deze beleidsperiode:

- Aanpassen van het dienstverleningsconcept m.b.t. het Wmo-loket.
- Verbeteren van de communicatie over de Wmo en het Wmo-loket.
- Uitwerken van doelgroepenbeleid.
- Opzetten van een voorlichtingscampagne.
- Opzetten van maatjesprojecten.

3.2.4. Prestatieveld 7, 8 en 9 – De kwetsbare burger

Binnen deze prestatievelden gaat het om de meest kwetsbare burgers die door omstandigheden veelal (tijdelijk) niet meer kunnen deelnemen aan onze samenleving. Te denken valt aan slachtoffers van huiselijk geweld, verslaafden en cliënten GGZ die intensieve opvang nodig hebben. Voor de gemeente Ouderkerk is duidelijk dat zij (voornamelijk) in regionaal verband wil voorzien in de opvang van deze kwetsbare burgers. Op lokaal niveau wil zij met name werken aan de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) door het inzichtelijk krijgen van de vraag en de omvang van deze doelgroep, de verbetering van de signalering, het verbeteren van informatie, advies en voorlichting alsmede de regionale dienstverlening waar mogelijk inzetten op lokaal niveau.

Om dit te bereiken blijft de gemeente Ouderkerk haar bijdrage leveren aan de regionale ontwikkelingen en samenwerking, waaronder de Regionale Visie (O)GGZ. Aanvullend wordt in de komende beleidsperiode gewerkt aan:

- Het intensiveren van de samenwerking met en inzet van regionale organisaties.
- Het opzetten van een goede communicatie richting burgers over de mogelijkheden tot ondersteuning op regionaal of lokaal niveau.

3.3. Hoe nu verder?

3.3.1. Prioriteiten en jaarthema's

Met de negen prestatievelden is de Wmo veelomvattend. Zoals in bovenstaande paragraaf is te zien, heeft de gemeente Ouderkerk veel ambities en een groot aantal nieuwe speerpunten. Daarnaast vraagt ook de interne en externe organisatie de nodige aandacht en zullen daar ook veranderingen nodig zijn. De gemeente Ouderkerk heeft daarom in een eerder stadium besloten de prioriteiten te leggen bij een tweetal prestatievelden. Allereerst de preventieve ondersteuning van jeugd. De komende jaren staan er grote ontwikkelingen voor de boeg, waaronder de jongerenontmoetingsplekken en het centrum voor jeugd en gezin. Daarnaast is er een prioriteit gelegd bij het vierde prestatieveld: de mantelzorgers en vrijwilligers. Ten aanzien van dit prestatieveld is er de laatste jaren weinig beleid gevoerd en juist binnen de Wmo is deze groep essentieel.

Dat betekent echter niet dat op andere prestatievelden geen (nieuw) beleid gevoerd zou worden. Uiteraard wordt het bestaande beleid voortgezet en ook aan de nieuwe speerpunten van de andere prestatievelden wordt waar mogelijk gewerkt.

De focus ligt echter op de prestatievelden 2 en 4 en dit wil de gemeente Ouderkerk zichtbaar maken. Om dit ook 'naar buiten toe' zichtbaar te maken heeft de gemeente Ouderkerk besloten met een aantal jaarthema's te werken. De jaarthema's zijn als volgt vastgesteld:

Jaar	Thema
2008	Mantelzorgers
2009	Jeugd
2010	Vrijwilligers
2011	Burgers actief!

Voor burgers en maatschappelijke middenveld zal een aantal resultaten ten aanzien van het betreffende thema zichtbaar worden. Maar zoals al eerder aangegeven kan de Wmo slechts een succes worden als een ieder zich daarvoor inzet. De burgers en het maatschappelijke middenveld worden dus eveneens gevraagd hun bijdrage hierin te leveren.

3.3.2. Werkwijze

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin naast het jaarthema ook andere speerpunten, activiteiten en gewenste concrete resultaten staan benoemd, zoveel mogelijk voorzien van prestatie-indicatoren. Dit uitvoeringsprogramma is leidend voor zowel de interne als externe organisatie. Intern zullen de diverse afdelingen betrokken worden bij de opstelling en de uitvoering van het uitvoeringsprogramma. Daarnaast wordt eveneens een beroep gedaan op externe organisaties, omdat juist deze organisaties een belangrijke rol vervullen in de uitvoering.

In dit jaarlijkse uitvoeringsprogramma komt de afwijkende aard van prestatieveld 1 en 3 naar voren. De activiteiten binnen deze prestatievelden zullen mede gericht zijn op het versterken van de overige prestatievelden. De verbinding tussen deze prestatievelden en de geprioriteerde prestatievelden (2 en 4) is een expliciet onderdeel in de uitvoeringsprogramma's.

Bij nieuwe speerpunten zal gebruik worden gemaakt van projectgroepen. Indien mogelijk wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande projectgroepen die voortkomen uit de dorpsvisies van de verschillende kernen. Maar soms zal er een nieuwe projectgroep geformeerd worden omdat enerzijds het onderwerp geen aansluiting heeft bij de projecten vanuit de dorpsvisies of omdat het soms nodig zal zijn deskundigen in de projectgroep onder te brengen.

Deze projectgroepen kunnen verschillend samengesteld zijn en bestaan uit burgers, ambtenaren, externe deskundigen of andere samenwerkingspartners.

De gemeente Ouderkerk heeft inmiddels vanuit de dorpsvisies Gouderak en Ouderkerk aan den IJssel & Lageweg ervaringen met een intensieve vorm van burgerparticipatie. Vanuit deze dorpsvisies zijn twee stuurgroepen geformeerd waaronder diverse projectgroepen opereren. De ambtenaren participeren in en ondersteunen de stuur- en projectgroepen. Kijkend naar de participatieladder is bij deze werkwijze sprake van coproductie.

4. Verantwoording en kwaliteitsbewaking

De filosofie van de Wmo m.b.t. klanttevredenheid en verantwoording is kort samen gevat in: 'Regel het lokaal, horizontaal'. In de Wmo wordt aan gemeenten de verplichting opgelegd om op een interactieve manier tot besluitvorming te komen en het beleid aan burgers te verantwoorden. Daarnaast heeft de gemeente de verplichting een aantal gegevens landelijk openbaar te maken en deze gegevens te verstrekken aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

4.1. Openbaarheid van gegevens t.b.v. ministerie

Elke gemeente heeft de verplichting bepaalde gegevens landelijk openbaar te maken waardoor gemeenten onderling met elkaar kunnen worden vergeleken¹⁵. Deze gegevens hebben met name betrekking op de kwaliteit van de producten en diensten, de mate en de wijze waarop de gemeente de burgers betreft bij de totstandkoming van het beleid en de uitvoering van de prestatievelden¹⁶. Deze gegevens dienen voor 1 juli van het daaropvolgende jaar aan een door de minister aangesteld orgaan overlegd te worden.

4.2. Horizontale verantwoording

De gemeente Ouderkerk vindt het belangrijk dat burgers en vertegenwoordigende organisaties uit het maatschappelijk middenveld vaker dan eens in de vier jaar hun mening kunnen geven over het Wmo-beleidsplan en de behaalde resultaten hiervan. Beleidsmakers bij gemeenten, uitvoeringsorganisaties en politici kunnen dan bepalen waar het aanbod op bijgestuurd dient te worden. In overeenstemming met de wet zullen we jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten van het klanttevredenheidsonderzoek over het voorgaande kalenderjaar publiceren.

4.3. Kwaliteitsbewaking en voortgang

Naast de wettelijke verplichtingen wil de gemeente Ouderkerk de kwaliteit bewaken van de dienstverlening en zicht houden op de voortgang van de activiteiten. Daarom is het naast het maken van kwaliteits- en prestatieafspraken met uitvoerende instanties erg belangrijk om deze vervolgens met regelmaat te evalueren. Ook zal in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma duidelijk doelstellingen en resultaten worden geformuleerd.

¹⁵ Wmo, artikel 9

¹⁶ Regeling maatschappelijk ondersteuning, ministerie VWS

5. Financiën

5.1. Kaders

Bij de vaststelling van de Kadernotitie Financiën zijn voor de Wmo de financiële kaders vastgesteld met als uitgangspunt 'budgettair neutraal te draaien'. In deze notitie zijn echter voornamelijk de kosten opgenomen van het Wmo-loket en de verstrekkingen van de Wmo-voorzieningen. De (brede) invoering van de Wmo is echter een dynamisch proces en heeft een aantal onzekerheden in zich. Als voorbeeld kan hierbij genoemd worden de 'open eind regelingen' met betrekking tot de verstrekkingen. Maar de gemeente heeft ook een groot aantal nieuwe ambities. De ontwikkelingen, de onzekerheden en (nieuwe) ambities maken dat het moeilijk is om exact de inkomsten en uitgaven te ramen. Daarom zal jaarlijks een jaarbegroting worden opgesteld.

5.2. Geld volgt beleid

In de meerjarenbegroting zijn per prestatieveld twee kostenposten opgenomen. Allereerst de kosten voor het bestaande beleid en daarnaast de kosten voor het nieuwe beleid. Met het nieuwe beleid spreekt de gemeente Ouderkerk een grote ambitie uit. Met echter de kaderstelling van het 'budgettair neutraal' is nog geen zekerheid dat alle ambities waargemaakt kunnen worden. De komende jaren is het de uitdaging om financiering te vinden voor het grote aantal ambities. Deze financiering kan komen uit:

- De herijking van het bestaande beleid en de (begrote) middelen.
- Het aanboren van nieuwe subsidies en fondsen.
- De financieringsmogelijkheden van externe partners.

Hiermee kiest de gemeente Ouderkerk ervoor om het geld te laten volgen op het beleid.

5.3. Bestaande budgetten

Vanuit het gemeentefonds is voor 2008 € 604.501,- beschikbaar gesteld voor de Wmo¹⁷. Deze rijksbijdrage dient als financieringsbron voor de 'nieuwe' uitgaven van de Wmo. Immers, de kosten van de Wvg zijn sinds 1994 al opgenomen in de gemeentebegroting.

Zoals in de begroting is te zien, worden de beschikbare middelen van het gemeentefonds voornamelijk besteed aan de hulp bij de huishouding en de personele kosten voor de verstrekkingen.

Indien er een positief verschil ontstaat tussen de rijksbijdrage en de uitgaven, dan wordt het positieve saldo gestort in de reserve Wmo. Dit reserve kan aangeboord worden op het moment dat er nieuwe uitgaven gedaan moeten worden ten behoeve van de Wmo. Omdat de gemeente Ouderkerk onder toezicht staat van de inspecteur van Binnenlandse zaken en de toezichthouder van de Provincie, is het niet mogelijk nieuw beleid op te nemen in de begroting zonder dat aangetoond kan worden dat de kosten het onvermijdelijk en onoverkomelijk zijn.

5.4. Meerjarenbegroting per prestatieveld

De meerjarenbegroting dient gezien te worden als een indicatie van de kosten. In de begroting zijn de kosten voor het bestaande beleid opgenomen als zijnde dat deze ongewijzigd zouden zijn. Het kan echter zijn dat op basis van herijking van beleid en middelen hierin een verandering optreedt.

Ook de kosten voor het nieuwe beleid zijn indicaties, waarbij een aantal kosten als p.m. zijn opgenomen. Dit zijn kosten waarvoor op dit moment geen indicatie is te geven.

5.4.1. Prestatieveld 1 - Leefbaarheid en sociale samenhang

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	515.360	511.100	511.100	511.100
Nieuw beleid	0	0	0	15.000
Totaal	515.360	511.100	511.100	526.100

¹⁷ Circulaire september 2007

Toelichting:

Begroote uitgaven zijn exclusief de uitgaven die betrekking hebben op de ontwikkelingen vanuit VROM. Te denken valt aan kosten voor het MFGG, de woon-zorgzones en de jeugdontmoetingsruimte.

5.4.2. Prestatieveld 2 - Preventieve ondersteuning jeugd

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	32.826	33.434	34.270	35.127
Nieuw beleid	10.580	11.200	14.405	14.615
Totaal	37.039	37.752	38.696	39.664

Toelichting:

De kosten zijn nog exclusief de kosten voor de jeugdontmoetingsruimte, en centra jeugd en gezin.

5.4.3. Prestatieveld 3 - Informatie, advies en cliëntondersteuning

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	800	812	824	837
Nieuw beleid	12.000	28.650	22.904	23.164
Totaal	12.800	29.462	23.728	24.000

Toelichting:

De uitvoeringskosten voor o.a. het Wmo-loket zijn ondergebracht bij prestatieveld 5 en 6.

5.4.4. Prestatieveld 4 - Mantelzorg en vrijwilligers

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	11.464	8.221	8.426	8.637
Nieuw beleid	21.556	8.000	15.500	8.000
Totaal	33.020	16.221	23.926	16.637

Toelichting:

Begroote kosten zijn exclusief de kosten voor een centraal mantelzorgondersteuningspunt, de respijtzorg en een vrijwilligerscentrale.

5.4.5. Prestatieveld 5 en 6 - Bevorderen deelname en individuele voorzieningen

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	846.225	863.756	885.350	905.907
Nieuw beleid	0	6.000	3.500	1.000
Totaal	846.225	869.756	888.850	906.907

5.4.6. Prestatieveld 7 t/m 9 - Maatschappelijke opvang, (O)GGZ, en verslavingsbeleid

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	193.194	198.024	202.974	208.049
Nieuw beleid	0	0	0	0
Totaal	193.194	198.024	202.974	208.049

5.4.7. Totaal van de prestatievelden

	2008	2009	2010	2011
Bestaand beleid	1.595.582	1.619.664	1.647.370	1.674.193
Nieuw beleid	44.136	53.850	56.309	61.779
Totaal	1.639.718	1.673.514	1.703.679	1.735.972

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Prestatieveld 1 - Leefbaarheid en sociale samenhang

Wettelijk kader

Het bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

1 Inleiding en ambitie

Dit prestatieveld is in wezen het algemene prestatieveld van de Wmo en richt zich op de sociale samenhang en leefbaarheid. De gemeente Ouderkerk heeft de ambitie uitgesproken een gemeente te willen zijn waar het aantrekkelijker wonen wordt of aantrekkelijk wonen is voor jong tot en met oud. Een gemeente waar inwoners zich prettig voelen, waar een sterke gemeenschapszin aanwezig is en waarbij wordt ingespeeld op de veranderende samenleving. In de veranderende samenleving is het niet langer vanzelfsprekend om voor elkaar te zorgen. Om desondanks de huidige sterke gemeenschapszin te behouden zullen naast de bestaande instituties ook nieuw verbanden, dicht bij de burger, op wijk en buurtniveau, moeten worden aangesproken.

Deze ambitie kan niet alleen worden bereikt door de inzet van de gemeente en professionele organisaties. Het gaat hierbij juist ook om de inzet van de bewoners zelf. Een leefbare woonomgeving heeft immers geen vast format, maar wordt bepaald door de inwoners zelf. Het ligt voor de hand dat de gemeente bij de uitwerking van het beleidsterrein aansluit bij de initiatieven van de bewoners, initiatieven stimuleert om ervoor te zorgen dat voorzieningen in de wijk aansluiten bij de wensen en behoeften van de bewoners.

2 Hoe staan we ervoor?

In onze dorpen is nog steeds een sterke sociale samenhang. Maar ook hier wordt het proces van individualisering langzaam zichtbaar. Het is nog onduidelijk welke invloed dit zal hebben op de gemeenschapszin, het verenigingsleven en de evenementen.

De gemeente Ouderkerk heeft te maken met een aantal tendensen die soms specifiek zijn voor onze gemeente en soms ook landelijk zichtbaar zijn. Ondanks dat de prognose van CBS anders laat zien, houdt de gemeente er rekening mee dat het aantal ouderen relatief gezien zal toenemen. Ook is te zien dat jonge mensen zich buiten de gemeenten vestigen en dat de voorzieningen voor de jeugd zijn verschaald. Zo ontbreekt het bijvoorbeeld in Gouderak en Lageweg aan een jeugdontmoetingsplek (JOP), heeft Gouderak

grote behoefte aan een multifunctioneel centrum en een nieuwe medisch centrum, dienen winkelcentra op niveau te worden gehouden, vraagt de verkeersveiligheid met name op de dijken de aandacht en zijn er woon-zorgzones nodig. Bovenstaande aandachtspunten zijn voortgekomen uit de dorpsvisies. De gemeente Ouderkerk heeft de ambitie uitgesproken hieraan te willen werken.

3 Waar willen we naar toe?

De gemeente Ouderkerk wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor jong tot en met oud! Om dit te realiseren zijn de onderstaande doelstellingen geformuleerd:

- Betrokkenheid en verantwoordelijk van inwoners versterken voor elkaar en voor de eigen buurt/wijk.
- Beter aansluitend voorzieningenaanbod (wonen, werken, recreatie, zorg).
- Verbeteren van de toegankelijkheid en begaanbaarheid van openbare ruimten en straten/pleinen.
- Versterken van het gevoel van veiligheid.

4 Speerpunten 2008 - 2011

Naast de bestaande voornemens zoals projecten die voortvloeien uit de dorpsvisies, het opzetten van vrijwilligersbeleid, het opzetten van speelplaatsenbeleid en het keurmerk 'Veilig wonen' is een aantal nieuwe speerpunten benoemd voor de komende jaren:

- Werken aan het behoud van de bestaande verbanden (verenigingsleven) en het zoeken naar nieuwe vormen van sociale verbanden.
- Het uitbouwen van het dorpsgericht werken waarbij burgers intensief betrokken worden bij de eigen buurt en wijk. Aandachtspunten binnen een wijk kunnen zijn:
 - Het verbeteren van de toegankelijkheid van buurten en wijken.
 - Het verbeteren van de leefbaarheid, waarbij gedacht kan worden aan voldoende groenvoorzieningen, (fysieke) veiligheid, speelplaatsen.
 - Versterken van de sociale contacten en sociale veiligheid.

5 Samenhang

Er is een sterke samenhang te zien met prestatieveld 4 'mantelzorg en vrijwilligers'. Allereerst richten beide prestatievelden zich op de 'gezonde' burger en vragen ze een actieve bijdrage te leveren aan onze samenleving. Als tweede is er een duidelijke relatie te zien tussen het vrijwilligerswerk en de sociale samenhang. Juist binnen een gemeente als Ouderkerk wordt de sociale samenhang onder ander vorm gegeven door het rijke verenigingsleven waar tal van vrijwilligers zich voor in zetten.

6 Interne organisatie

Dit prestatieveld raakt diverse afdelingen en beleidsterreinen zowel binnen de gemeentelijke organisatie als binnen de K5 (vijf Krimpenerwaardgemeenten):

- Afdeling VROM.
- Bestuurszaken/Dorpsvisies.
- Volkshuisvesting.
- Afdeling Openbare orde en veiligheid.
- Afdeling Welzijn.
- Pact van Savelberg/K5
- Woonvisie/K5.

7 Rollen

Binnen dit prestatieveld is een groot aantal personen en organisaties betrokken. De gemeente Ouderkerk heeft een regiefunctie ten aanzien van de sociale samenhang. Het zijn met name de burgers en het maatschappelijk

middenveld die hieraan uitvoering dienen te geven.

Ten aanzien van de 'harde' kant zoals openbare wegen, woning, winkelcentra en – in combinatie met zorg – de woon-zorgzones vervult de gemeente de rollen van initiator, regievoerder en coördinator. Ook hier spelen diverse andere organisaties in de uitvoering een belangrijke rol zoals de woningbouwcorporaties, zorginstellingen, kerken en verenigingen.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar worden de activiteiten geëvalueerd en wordt de voortgang gemeten.

Daarnaast wordt in overleg met de woningbouwcorporaties gekeken of een enquête onder de bewoners tot de mogelijkheden behoort om zodoende de tevredenheid van burgers te meten.

9 Waar doen we het van?

Binnen het bestaande beleid is een groot aantal kosten opgenomen, zoals de projecten voor buurtbemiddeling, het in K5-verband opstellen het Leefbaarheidsplan en de voorzieningentrap. Voor de nieuwe speerpunten die vooralsnog gepland staan in 2011 moet nog financiering worden. Te denken valt aan de donaties van fondsen en bijdragen van woningbouwverenigingen.

BIJLAGE 2 Prestatieveld 2 – Preventieve ondersteuning jeugd

Wettelijk kader

Op preventie gericht ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

1 Inleiding en ambitie

De gemeente Ouderkerk streeft naar het creëren van gunstige omstandigheden voor alle jeugdigen in onze gemeente, zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige deelnemers aan onze maatschappij. Dit doen we door het geven van informatie, advies en het bieden van pedagogische ondersteuning aan jeugdigen en ouders.

Belangrijk is dat jongeren de gelegenheid hebben zich binnen onze gemeente te kunnen wonen, recreëren en te ontplooiën. Jeugdbeleid dient integraal te worden vormgegeven. Een beleid dat zich eveneens richt op o.a. jongerenparticipatie, jeugdgezondheidszorg, onderwijs en educatie, jeugd en veiligheid, maar ook op sport en cultuur.

2 Hoe staan we ervoor?

Al geruime tijd is het jeugdbeleid een belangrijk speerpunt binnen de gemeente. Dit vloeit mede voort uit de wettelijke taken vanuit de Wet op de Jeugdzorg, de wet Collectieve Preventie Volksgezondheid en de Leerplichtwet. Vanuit de gemeente leveren we een intensieve bijdrage aan:

- de diverse (regionale) netwerken, zoals het netwerk 0 – 4 jarigen en Netwerk Jeugd en Veiligheid.
- Projecten als SOS waarbinnen gewerkt wordt aan een sluitende ketenaanpak.

Toch zijn er nog diverse vragen en knelpunten zichtbaar. Op dit moment is er geen centraal punt waar ouders en jongeren terecht kunnen, is er behoefte aan

jongerenontmoetingsplekken en een speelplaatsenbeleid. Vanuit de gemeente wordt een duidelijke regiefunctie gevraagd om dit te organiseren. De (landelijke) ontwikkelingen rondom de centra voor jeugd en gezin bieden hiervoor mogelijkheden.

De samenwerking tussen lokale en regionale instanties kan sterk verbeterd worden, waardoor de regionale expertise ook op lokaal niveau wordt ingezet.

3 Waar willen we naar toe?

Het bovenstaande afwegende wil de gemeente werken aan de volgende doelstellingen:

- Afstemming en samenwerking verbeteren tussen overlegvormen binnen onderwijs/kinderdagcentra/peuterspeelzalen (MPO/ZAT) en de zorgnetwerken
- Toegankelijkheid vergroten van en samenwerking met regionale organisaties (bekendheid, lokale invulling).
- Het sneller en integraal oppakken van (mogelijke) problemen.
- Het – waar nodig - creëren van (aanvullende) vrijetijdsvoorzieningen, met name voor jeugd van 14 jaar en ouder.
- Het creëren van een laagdrempelige voorziening voor informatie, advies en ondersteuning.
- Het in stand houden of bevorderen van preventieve activiteiten voor jeugd en ouders.
- Inbreng van jongeren vergroten bij gemeentelijk beleid.

4 Speerpunten 2008 - 2011

Binnen het bestaande beleid wordt een aantal activiteiten voortgezet. Zo wordt er hard gewerkt aan de realisatie van de jeugd-ontmoetingsplaatsen, het opzetten van speelplaatsenbeleid, het uitwerken van de visie op de centra voor Jeugd en gezin en blijft de jongerenwerker actief binnen onze gemeentegrenzen. Ook wordt de inbreng in de regionale projecten en de (zorg)netwerken voortgezet en een start gemaakt met de invoering van het schoolmaatschappelijk werk op het basisonderwijs.

In aanvulling op het bestaande beleid wil de gemeente werken aan een aantal nieuwe of aanvullende speerpunten:

- (Uit)bouwen samenwerking en afstemming tussen organisaties met o.a.:
 - Opstellen van een sociale kaart.
 - Werken aan een integrale aanpak.
 - Opzetten van netwerkbijeenkomsten.
 - Uitwerken van het Centrum voor Jeugd en gezin.
- Onderzoek naar (aanvullende) vrijetijdsvoorziening jeugd (vanaf 14 jaar).
- (Uit)bouwen preventieve activiteiten, zoals:
 - Kwalificatieplicht.
 - Ervaringsuitwisseling tussen ouders.

- Vormgeven van jeugdparticipatie

5 Samenhang

Ondanks dat de groep jeugd apart benoemd is binnen de Wmo, heeft dit prestatieveld een relatie met de prestatievelden 1 (leefbaarheid en sociale samenhang), prestatieveld 4 (mantelzorg en vrijwilligers) en prestatieveld 9 (verslavingszorg).

6 Interne organisatie

Bij de uitvoering van dit prestatieveld is een groot aantal afdelingen of andere gemeentelijke diensten betrokken:

- Afdeling Welzijn.
- Afdeling Onderwijs.
- Afdeling VROM.
- Management projectbureau (structuurvisie).
- Openbare orde en veiligheid.

7 Rollen

Binnen dit prestatieveld is een groot aantal uitvoerende organisaties betrokken zoals het onderwijs, opvoedbureau, kinderdagcentra, peuterspeelzalen, maatschappelijk dienstverlening, Bureau Jeugdzorg, Bureau

HALT, Stichting Jeugd- en Jongerenwerk (jongerenwerker), Scout- en (sport)verenigingen, GGD/GGZ.

In de uitvoering en realisatie zullen deze organisaties een belangrijke rol vervullen. De gemeente zal binnen dit prestatieveld grotendeels de rol vervullen van regievoerder en facilitator.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar worden de activiteiten geëvalueerd en de voortgang gemeten.

9 Waar doen we het van?

Binnen dit prestatieveld wordt een groot aantal activiteiten uitgevoerd op basis van het bestaande beleid. Deze kosten zijn veelal als meerjaren investering opgenomen in de gemeentelijke begroting.

De kosten voor de jongerenontmoetingsplekken zijn al meegenomen in de begroting en daarvoor zijn reserveringen opgenomen. Voor het centrum Jeugd en gezin is nog onduidelijk welke rijksbijdrage onze gemeente kan verwachten. Het vormgeven van dit centrum is mede afhankelijk van deze rijksbijdrage.

BIJLAGE 3 Prestatieveld 3 – Informatie, advies en cliëntondersteuning

Wettelijk kader

Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

1. Inleiding en ambitie

Met de invoering van de Wmo heeft de gemeente een expliciete taak gekregen om burgers te informeren, adviseren en ondersteunen.

De gemeente Ouderkerk spreekt daarom ook de ambitie uit om dit te doen en zodoende de zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname van burgers te bevorderen.

2 Hoe staan we ervoor?

Sinds 1 januari functioneert binnen de gemeente Ouderkerk het Wmo-loket waar burgers terecht kunnen voor informatie, advies en het aanvragen van de Wmo-voorzieningen. Vanuit de praktijk wordt aangegeven dat dit loket nog erg onbekend is en wordt het loket als hoogdrempelig ervaren. Met de 'beleidsarme' invoering van de Wmo is het loket eveneens 'smal' opgezet. Dat betekent dat het huidige loket zich vooral richt op prestatieveld 6 en niet of minder op de andere prestatievelden.

3 Waar willen we naar toe?

Het Wmo-loket wordt gezien als een centraal punt en vervult een belangrijke rol. Het 'loket' hoeft niet altijd een fysiek loket te zijn, maar kan ook de wegwijzer zijn naar andere organisaties. Het loket zou juist in de breedte een centrale rol moeten vervullen voor met name voor mantelzorgers en vrijwilligers om zodoende hen te ondersteunen bij de uitoefening van hun taak en/of om overbelasting te voorkomen. Daarnaast ontbreekt het in de diepte momenteel aan een (digitale) sociale kaart. Hier is ook vanuit de instellingen grote behoefte aan. Om dit prestatieveld te kunnen verwezenlijken, stelt de gemeente Ouderkerk de volgende doelstellingen:

- Verbeteren van de zichtbaarheid en/of bekendheid van het Wmo-loket.
- Verbreding en verdieping van het huidige Wmo-loket.
- Beter inzicht in mogelijkheden; opstellen van een sociale kaart.
- Kwaliteitsverbetering (uitbreiding van de breedte en diepte) van de loketten.

- Stimuleren van samenwerking en centralisering van loketten.

4 Speerpunten 2008 - 2011

Het huidige loket is met de invoering van de Wmo 'smal' van start gegaan. Om dit loket te verbreden en te verdiepen wil de gemeente Ouderkerk de komende jaren werken aan de hieronder genoemde speerpunten:

- Aanpassen van het dienstverleningsconcept ten aanzien van het Wmo-loket. Hierbij kan gedacht worden aan de optie om spreekuren voor externe organisaties te realiseren, het zoeken van samenwerkingspartners om een gezamenlijk loket te bemannen, het opstellen van een integrale methode voor vraagverheldering (één-loket-gedachte).
- Verbeteren van de communicatie over de Wmo en het Wmo-loket. Hierbij kan het gaan om de algemene communicatie, maar eveneens kan gedacht worden aan het organiseren van voorlichtingsavonden en/of het uitbrengen van een nieuwsbrief.

5 Samenhang

Veelal zullen de zorgbehoevende burgers behoefte hebben aan informatie, advies en ondersteuning. Daarom heeft dit prestatieveld een duidelijke relatie met de prestatievelden 5 (bevorderen deelname) en prestatieveld 6 (verlenen van individuele voorzieningen). Dat neemt echter niet weg dat het Wmo-loket ook voor andere doelgroepen toegankelijk zal moeten zijn.

6 Interne organisatie

In verband met de loketfunctie is er een nauwe samenhang te zien met de Wet werk en bijstand. Daarnaast is er een sterke relatie te zien tussen de loketten van andere organisaties.

7 Rollen

De uitvoering van het (smalle) loket is momenteel volledig in handen van de gemeente. Aangezien duidelijk is dat andere

organisaties gedeeltelijk hetzelfde werk verrichten is het zinvol de organisatie met een loketfunctie te betrekken in het Wmo-loket en gezamenlijk de uitvoering ter hand te nemen. Daarnaast vervult de gemeente een regiefunctie en een uitvoerende functie als het gaat om de realisatie van de sociale kaart en digitale loket.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden de concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar worden de activiteiten geëvalueerd en wordt de voortgang gemeten. Via het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek wordt onder alle cliënten die gebruik maken van de Wmo-voorzieningen de tevredenheid

gemeten over het verstrekken van informatie & advies, de cliëntondersteuning en het Wmo-loket.

9 Waar doen we het van?

De kosten voor de uitvoering van het Wmo-loket worden grotendeels gefinancierd vanuit de rijksbijdrage die onze gemeente jaarlijks ontvangt.

Eveneens kan uit dit budget een deel van de nieuwe speerpunten worden gefinancierd. Dit is echter niet toereikend om alle ambities waar te maken en daarom zal ook hier aanvullende financiering gezocht moeten worden of herijking van de bestaande middelen moeten plaatsvinden.

BIJLAGE 4 Prestatieveld 4 – Mantelzorg en vrijwilligers

Wettelijk kader

Het ondersteunen van mantelzorgers daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taak tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

1 Inleiding en ambitie

Mantelzorg is het verlenen van langdurige zorg aan veelal een familielid en zorg die de gebruikelijke zorg van huisgenoten overstijgt. De gemeente Ouderkerk heeft de ambitie uitgesproken de mantelzorgers beter te willen informeren en ondersteunen. Tevens is het streven zoveel mogelijk overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.

Het vrijwilligerswerk is essentieel voor de sociale samenhang en gemeenschapontwikkeling van onze gemeente. Als gemeente willen wij het vrijwilligerswerk (blijven) stimuleren en vooral werken aan een betere ondersteuning van vrijwilligers(organisaties).

2 Hoe staan we ervoor?

Ten aanzien van de mantelzorg is momenteel geen beleid ontwikkeld en de gemeente leunt op de regionale instellingen. De komst van de Wmo heeft er echter voor gezorgd dat dit onderwerp hoog op de gemeentelijke agenda is komen te staan. Geconstateerd wordt dat mensen zichzelf veelal niet zien als mantelzorger en dat zij weinig bekend zijn met bijvoorbeeld de wet- en regelgeving, de ziektebeelden en de mogelijkheden voor ondersteuning. Er is bovendien geen centraal punt van waaruit informatie, advies en ondersteuning geboden kan worden. Daarnaast zien we dat er veel verandert rondom de mantelzorg. De afstanden tussen familieleden worden groter, waardoor mantelzorg niet altijd meer vanzelfsprekend of mogelijk is. Ook neemt de druk toe op de huidige mantelzorgers door de combinatie van werk, gezin en vrijetijdsactiviteiten.

De gemeente Ouderkerk telt een groot aantal verenigingen, gerund door vele vrijwilligers. Sinds lange tijd bestaat er de mogelijkheid voor verenigingen subsidie aan te vragen voor hun activiteiten. Mede naar aanleiding van het collegeprogramma (dat een vertaling is van het coalitieakkoord) en de dorpsvisies heeft Ouderkerk een eerste start gemaakt met het uitreiken van waarderingstekens aan vrijwilligers en is het voornemen uitgesproken een vrijwilligersdatabank op te gaan zetten. De

vragen en knelpunten die zichtbaar zijn, hangen hier dan ook grotendeels mee samen. Met knelpunten als de individualisering, andere motieven voor het vrijwilligerswerk, het vrijwilligerstekort, het vergrijzende vrijwilligersbestand en de toenemende druk op de administratieve lasten kunnen sommige verenigingen voor problemen (komen te) staan. Momenteel ontbreekt het aan een centraal georganiseerd ondersteuningspunt van waaruit verenigingen informatie en begeleiding kunnen ontvangen.

3 Waar willen we naar toe?

Om de mantelzorg en het vrijwilligerswerk te kunnen behouden en te versterken heeft de gemeente Ouderkerk de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Meer inzicht verkrijgen in de omvang van het aantal mantelzorgers en de vraag van de mantelzorger.
- Het opzetten van een betere informatie- en adviesvoorziening voor mantelzorgers.
- Stimuleren van mantelzorg.
- Mantelzorgers betere ondersteuning bieden bij de uitoefening van hun taak om overbelasting en uitval te voorkomen.
- Meer aandacht en waardering voor mantelzorgers en vrijwilligers.
- Meer ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties.
- Meer (potentiële) doelgroepen aanboren voor het vrijwilligerswerk.

4 Speerpunten 2008 - 2011

Naast het handhaven van het huidige subsidiebeleid, wil de gemeente Ouderkerk werken aan een aantal nieuwe speerpunten:

- Het realiseren van een lokaal ondersteuningspunt mantelzorg. Vanuit dit punt wordt informatie en advies gegeven, waar nodig respijtzorg geregeld, voorlichtingsavonden en andere ontmoetingsmogelijkheden georganiseerd, een registratiesysteem opgezet e.d.
- Het realiseren van een vrijwilligerscentrale waardoor vrijwilligersorganisaties informatie, advies en ondersteuning

kunnen ontvangen. Daarnaast kan op gemeentelijk niveau een wervingscampagne worden opgezet.

- Werken aan de verbreding van het Wmo-loket, zodat ook mantelzorgers en vrijwilligers een luisterend oor vinden, informatie en/of een goede doorverwijzing kunnen ontvangen.
- Het benutten van de mogelijkheden die de maatschappelijke stages bieden.

5 Samenhang

Dit prestatieveld heeft een sterke relatie met prestatieveld 1 (leefbaarheid en sociale samenhang). Juist het vrijwilligerswerk zorgt voor een rijk verenigingsleven en ondersteuning aan de medemensen. In mindere mate heeft dit prestatieveld een relatie met prestatieveld 3 omdat juist ook mantelzorgers en vrijwilligers grote behoefte hebben aan goede voorlichting en advies.

6 Interne organisatie

Bij de uitvoering van het prestatieveld zijn beperkt andere afdelingen en/of gemeentelijke diensten betrokken:

- Afdeling Welzijn.
- Sociale Zaken/K5.

7 Rollen

Extern is een groot aantal organisaties betrokken bij dit prestatieveld. Allereerst de verenigingen en stichtingen die bij de uitvoering van hun activiteiten gebruik maken van vrijwilligers. De verenigingen en stichtingen dragen de verantwoordelijkheid over deze vrijwilligers.

Daarnaast is er een aantal organisaties, dat een belangrijke rol vervullen in de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers. Hierbij kan gedacht worden aan koepelorganisaties (zoals sportbonden of provinciale sportraden), Informele Zorg, Stichting MEE, Stichting Welzijn Ouderen Ouderkerk, Seniorenconvenant. Zij zullen een belangrijke rol blijven vervullen in de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

De rol van de gemeente zal voornamelijk gericht zijn op de regievoering en facilitator.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar worden de activiteiten geëvalueerd en de voortgang gemeten.

9 Waar doen we het van?

De gemeente geeft een hoge prioriteit aan dit prestatieveld en heeft daarom binnen de rijksbijdragen die zij heeft ontvangen voor de Wmo een deel hiervan gereserveerd voor dit prestatieveld. Echter, kosten als een ondersteuningspunt voor mantelzorg of een vrijwilligerscentrale drukken zo zwaar op een begroting dat hiervoor vanuit de rijksbijdrage Wmo geen financiering mogelijk is. Met externe partners zal gekeken worden wat de wensen zijn ten aanzien van deze speerpunten en op welke wijze dit gefinancierd kan worden.

BIJLAGE 5 Prestatieveld 5 en 6 – Bevorderen deelname en individuele voorzieningen

Wettelijk kader

- *Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.*
- *Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.*

1 Inleiding en ambitie

Deelnemen aan de samenleving en het voeren van een zelfstandig huishouden lijkt een vanzelfsprekend iets, maar is toch voor een aantal groepen minder vanzelfsprekend. De gemeente Ouderkerk wil de deelname voor wie dat minder vanzelfsprekend is bevorderen en/of versterken. Daar waar er sprake is van een beperking wil de gemeente ter compensatie voorzieningen bieden die de burger in staat stelt zelfredzaam te zijn en maatschappelijk te participeren. Dit prestatieveld richt zich met name op ouderen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking of mensen met een psychiatrisch of psychosociaal probleem. Om de ambitie te kunnen realiseren zal er een breed scala van algemene (prestatieveld 5) en specifieke (prestatieveld 6) maatregelen moeten worden getroffen. Niet alleen op het terrein van wonen, zorg en het verstrekken van voorzieningen, maar ook op terrein als de inrichting van publieke ruimtes, mobiliteit, recreatie en economie.

2 Hoe staan we ervoor?

In gezamenlijkheid met diverse partijen wordt momenteel een aantal algemene activiteiten ondernomen om de genoemde doelgroepen te kunnen laten participeren in onze samenleving. Hierbij gaat het om het creëren van woon- zorgzones en het opstellen van gezondheidsbeleid. Daarnaast zien we een aantal veranderingen op ons afkomen. Zo neemt de ambulante zorgvraag alsmede de druk op mantelzorgers toe doordat ouderen steeds langer zelfstandig blijven wonen. Maar ook door de complexe maatschappij kan de groep mensen met psychische of psychosociale problematiek toenemen. Dat houdt in dat de zorgvragen steeds meer zullen toenemen. Ten aanzien van ouderen is te zien dat er veel aanbod van activiteiten is binnen de gemeente. Zo worden vanuit de Stichting Welzijn Ouderen Ouderkerk diverse activiteiten en (algemene) voorzieningen zoals de maaltijdvoorziening opgezet en/of gecoördineerd. Daarnaast wordt

door de Stichting Thomashuizen in 2008 een boerderij geopend waar mensen met een verstandelijke handicap kunnen wonen en een dagbesteding kunnen krijgen.

Met de verstrekking van de Wmo-voorzieningen zoals huishoudelijke verzorging, woningaanpassingen, rolstoelen en vervoersvoorzieningen biedt de gemeente de betreffende burger de mogelijkheid een zelfstandig huishouden te voeren, zich te kunnen verplaatsen in en rond de woning, of de mogelijkheid om sociale relaties aan te gaan.

3 Waar willen we naar toe?

Ten aanzien van prestatieveld 5 zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- (Meer) inzichtelijk maken van de vraag en het verbeteren van de afstemming tussen vraag en aanbod.
- Vergroten van de acceptatie van mensen met een beperking of psychisch/psychosociaal probleem.
- (Integraal) beleid t.a.v specifieke doelgroepen (naast jeugd en ouderenbeleid) uitbreiden.
- Optimale (samenwerkings)structuur creëren van het maatschappelijk middenveld.

Voor prestatieveld 6 wil de gemeente Ouderkerk de volgende doelstellingen bewerkstelligen:

- Burgers met een beperking de gelegenheid bieden zelfredzaam te zijn bij het voeren van een huishouden; zich te verplaatsen in en om de woning; zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel het ontmoeten van medemensen en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.
- O.b.v. het klanttevredenheidsonderzoek en/of (interen) evaluaties aanpassen van de verordening of verstrekkingen.
- Kwaliteitsverbetering dienstverlening.

4 Speerpunten 2008 - 2011

Om de doelstellingen te verwezenlijken worden de huidige beleidsuitgangspunten en activiteiten voortgezet. Te denken valt aan de realisatie van de woon-zorgzones. Als nieuwe speerpunten zijn genoemd:

Prestatieveld 5:

- Uitwerken van doelgroepen beleid waardoor meer inzicht komt in de vraag en omvang van deze doelgroepen, het in kaart brengen en afstemmen van het aanbod en de samenwerking tussen organisaties realiseren of versterken.
- Het opzetten van een voorlichtingscampagne.
- Het opzetten van een maatjesproject zodat mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar kunnen betekenen.

5 Samenhang

Deze prestatievelden hebben voornamelijk een relatie met prestatieveld 3 omdat juist deze burgers grote behoefte hebben aan informatie, advies en cliëntondersteuning.

6 Interne organisatie

Deze prestatievelden hebben betrekking op een aantal afdelingen of gemeentelijke diensten:

- Afdeling welzijn, bijvoorbeeld:
 - Ouderenbeleid;
 - Gehandicaptenbeleid;
 - Sportbeleid.
- Sociale Zaken / K5.
- Afdeling VROM, bijvoorbeeld:
 - Ruimtelijke ordening;
 - Verkeersbeleid.

7 Rollen

Ten aanzien van prestatieveld 6, het verstrekken van Wmo-voorzieningen, heeft de gemeente een uitvoerende rol. Zij heeft deze taak gedelegeerd aan Sociale Zaken / K5. Daarnaast zijn er diverse uitvoerende instanties zoals de zorgaanbieders, de leveranciers van hulpmiddelen en het CIZ.

Maar tevens heeft de gemeente ten aanzien van dit prestatieveld een sturende rol bijvoorbeeld doordat zij het beleid en de verordeningen vast heeft gesteld en indien nodig kan wijzigen.

Daarentegen heeft zij een regisserende en faciliterende rol binnen prestatieveld 5. Er zijn diverse uitvoerende organisaties die in de uitvoering een rol spelen om burgers te laten deelnemen aan de samenleving. Voorbeelden van deze organisaties/functionarissen zijn de huisartsen, platform 'gehandicapten/GGZ', Vrijwillige thuiszorg, Rode kruis, Zonnebloem, SWOO, Geerestein, Stichting Mee, Groene Hart Hopper, burgers of belangenorganisaties, (sport)verenigingen en Thomashuis.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar worden de activiteiten geëvalueerd en de voortgang gemeten.

Daarnaast wordt via het jaarlijkse onderzoek de tevredenheid over de aanvraag, toekenning en gebruik van de Wmo-voorzieningen (prestatieveld 6) gemeten onder de desbetreffende cliënten.

9 Waar doen we het van?

Ten aanzien van prestatieveld 5 zal allereerst gewerkt moeten worden aan een doelgroepenbeleid. Voorafgaand aan dit beleid zal nader onderzoek gedaan worden naar de wensen en behoeften binnen dit prestatieveld. Vervolgens kan pas gekeken worden welke kosten er nodig zijn en waaruit dit gefinancierd dient te worden.

Aan prestatieveld 6 wordt steeds uitvoering gegeven. Deze kosten worden gefinancierd vanuit de Rijksbijdrage die onze gemeente ontvangt voor de Wmo.

BIJLAGE 7 Prestatieveld 7, 8 en 9 – Maatschappelijke opvang, (O)GGZ en verslavingsbeleid

Wettelijk kader

- *Maatschappelijk opvang, waaronder vrouwenopvang en slachtoffers van huiselijk geweld.*
- *Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.*
- *Het bevorderen van verslavingsbeleid.*

1 Inleiding en ambitie

De problematieken met betrekking tot deze prestatievelden komen in een gemeente als Ouderkerk in beperkte mate voor. Dat neemt niet weg dat de gemeente hierin een wettelijke taak heeft en zorg draagt voor het welzijn van de meest kwetsbare groepen in haar gemeente. De gemeente wil daarom in (voornamelijk) regionaal verband voorzien in de opvang en begeleiding van kwetsbare burgers, zoals slachtoffers van huiselijk geweld, verslaafden, cliënten GGZ. Op lokaal niveau wil de gemeente werken aan de preventie en signalering om zoveel mogelijk te voorkomen dat mensen niet meer kunnen deelnemen aan onze (lokale) samenleving.

2 Hoe staan we ervoor?

Gezien de geringe aantallen wordt binnen de regio samengewerkt met de dertien gemeenten uit de regio Midden Holland. Veel initiatieven werden en worden vanuit de centrumgemeente opgezet en werden vanuit het rijk gefinancierd. Ondanks dat steeds meer gelden ten goede komen aan de gemeenten afzonderlijk is het voor een kleine gemeente als Ouderkerk financieel niet haalbaar op deze terreinen lokale voorzieningen op te zetten. In samenwerking met alle gemeenten heeft zij de regionale Visie OGGZ¹⁸ opgesteld waarin diverse speerpunten voor de toekomst staan benoemd.

Doordat veel in regionaal verband is georganiseerd ontbreekt het op lokaal niveau aan inzicht over de vraag en omvang van deze doelgroepen. Ook zijn de burgers van mening dat de regionale organisaties, veelal gevestigd in Gouda, op grote afstand staan en is er veel onbekendheid over deze organisaties.

Daarnaast ervaren ouders dat de begeleiding bij veelal jongeren kinderen soms te kort schiet en is er dringende behoefte een goede signalering en 'warme' doorverwijzing.

Speciale aandacht zal uit moeten gaan naar die kinderen waarbij ouders niet of niet tijdig zorg accepteren, waardoor de ontwikkeling van het kind in gevaar dreigt te komen. Deze signalen zullen op een centrale plek terecht moeten komen.

3 Waar willen we naar toe?

De gemeente Ouderkerk stelt zich het volgende ten doel:

- Meer zicht en inzicht in de doelgroep op lokaal niveau.
- Verbeteren van de signalering en meldingen.
- Verbeteren van voorzieningen voor informatie, advies en voorlichting.
- Gemeentelijke inbreng in regionaal verband continueren.
- Toegankelijkheid vergroten van de (regionale) dienstverlening op lokaal niveau.

4 Speerpunten 2008 - 2011

De huidige ontwikkelingen en samenwerking in regionaal verband worden voortgezet. Zo wordt de Regionale visie (O)GGZ verder uitgewerkt naar lokaal niveau en wordt de huidige subsidieverstrekking aan de regionale instellingen voorlopig gecontinueerd.

Nieuwe speerpunten in deze periode zijn:

- Het intensiveren van de samenwerking met en inzet van regionale organisaties. Gedacht kan worden aan het beschikbaar stellen van lokale gegevens, het inzetten van de expertise bij lokale organisaties en beschikbaar stellen van spreekuurmogelijkheden op lokaal niveau.
- Het opzetten van een goede communicatie richting burgers. Op deze manier kan gewerkt worden aan de bekendheid en mogelijkheden van (regionale) organisaties en kunnen voorlichtingsavonden een bijdrage leveren aan de vergroting van kennis.

¹⁸ Regionale visie (O)GGZ

5 Samenhang

Deze drie prestatievelden vertonen een duidelijke samenhang omdat het vooral gaat om de meest kwetsbare burgers van de samenleving die (tijdelijk) zijn aangewezen op intensieve begeleiding en zorg.

6 Interne organisatie

De prestatievelden 7 t/m 9 hebben een sterke relatie met de volgende beleidsterreinen en afdelingen:

- Afdeling Welzijn,
 - Gezondheidsbeleid.
- Afdeling Onderwijs.

7 Rollen

De gemeente vervult in dit prestatieveld de rol als regisseur, met name tussen regionale en lokale organisaties. Organisaties die uitvoering geven aan de opvang zijn organisaties als de VOC (Vrouwen Opvang Centrum, anonieme Alcoholisten, GGD, GGZ, Stichting MEE.

Daarnaast zijn er diverse organisaties direct betrokken bij deze kwetsbare groepen zoals huisartsen, scholen, politie, burgers. Zij spelen een belangrijke rol in de signalering, eerste opvang en doorverwijzing.

8 Hoe meten we de voortgang?

In de jaarlijkse uitvoeringsplannen worden concrete activiteiten en resultaten benoemd. Na afloop van het desbetreffende jaar wordt de activiteiten geëvalueerd en de voortgang gemeten.

9 Waar doen we het van?

De opvang en begeleiding zijn veelal geregeld in regionaal verband en daarom ook grotendeels gefinancierd uit middelen buiten de gemeente. De gemeente richt zich binnen deze prestatievelden met name op de inzet van regionale organisaties op lokaal niveau wat niet direct hoeft te leiden tot kosten voor onze gemeente. Tevens beoogt de gemeente te komen tot een betere communicatie en informatievoorzieningen, hetgeen gefinancierd wordt vanuit het derde prestatieveld.